

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 16. mai 2023 av Høyesterett i avdeling med

dommer Hilde Indreberg
dommer Arne Ringnes
dommer Wenche Elizabeth Arntzen
dommer Ingvald Falch
dommer Cecilie Østensen Berglund

HR-2023-937-A, (sak nr. 23-030237STR-HRET)
Anke over Gulating lagmannsretts dom 19. januar 2023

A (advokat Svein Kjetil Lode Svendsen – til
prøve)

mot

B
C
D (advokat Sveinung Eliassen)

Påtalemyndigheten (førstestatsadvokat Lars Erik Alfheim)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Ringnes:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder spørsmål om det er grunnlag for dom på overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62 som følge av alvorlig personforfølgelse med trusler i tekstmeldinger, samt utmåling av oppreisning til de fornærmede, jf. skadeserstatningsloven § 1-3.
- (3) A er født 00.00.1969. Han ble 30. juni 2022 satt under tiltale til ervervelse av dom på overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62 andre ledd.
- (4) Tiltalebeslutningen post I gjelder alvorlig personforfølgelse, jf. straffeloven § 266 a. Grunnlaget er beskrevet slik:

«I tidsrommet fra 19. desember 2019 til 8. januar 2022, i ---vei 0 i X eller omegn, forfulgte han C ved trusler og uønsket kontakt, herunder:

- 19. desember 2019 sendte han to tekstmeldinger til C hvor han blant annet skrev ‘Du ødela livet mitt. SÅ FIKS DET. FÅ FATT I B. ---GATA 00 Y OG KJØR HUN HER. SKAL DET VÆRE SÅ VANSKELIG. BESØKSFORBUD PÅ MEG og B FRA BARNERUMPA 22 ÅR GAMLE POLITI SOMMERSET OGSÅ’.

- I perioden 23. oktober 2020 til 30. oktober 2020 sendte han fire tekstmeldinger til C hvor han blant annet skrev ‘B er betalt for en ting. I Filippinene skal hun få meg til søvn. Jeg har blankt pass. Tortuert kraftig siden 2011’.

- I perioden 27. mars 2021 til 31. mars 2021 sendte han 16 tekstmeldinger til C hvor han blant annet truet henne med følgende innhold: ‘Dine handlinger har en kostnad. Ikke valgfritt å betale. Så redd deg selv. Fy FAEN du er treg, og ond. Gjennomrotten’ og ‘NÅ BLIR DU FERDIG. Jeg har lov å ta hennes liv. Jeg skal ha rettferdighet, jeg VIL hevne meg’.

- Fra 21. april 2021 til 26. april 2021 sendte han 29 tekstmeldinger til C hvor han blant annet skrev ‘du må være noe av det ondeste, du skulle vært død for lenge siden’ og ‘JEG DRIVER ALDRI MED VOLD. ALDRI. Fullstendig klar over jeg kan ta andre sitt liv, men skade andre mennesker KAN JEG IKKE’.

- I tidsrommet 30. april 2021 til 22. juni 2021 sendte han 173 tekstmeldinger til C med truende innhold og drapstrusler, herunder ‘DU ER EN AV DE SOM SKULLE BLI SKUTT’, ‘NÅ KOMMER DU MED B. DU KOMMER FOR FAEN MED B’ og ‘DIN SLEPE FALSKE FAEN’.

- I perioden 30. juni 2021 til 22. august 2021 sendte han 376 tekstmeldinger til C inneholdende flere drapstrusler mot henne selv og mot B. Han skrev blant annet ‘KOMMER DET FOR MITT ØRE AT DU. ALDRI TOK KONTAKT MED B, OG ORDNER OPP. DA, DA ENDER JEG DITT LIV’ og ‘Dreper jeg B, er det ingen som venter lengre. Ingen. Hvor lenge skal jeg vente?’.

- I tidsrommet 4. oktober 2021 til 1. desember 2021 sendte han 1282 tekstmeldinger til C inneholdende flere drapstrusler.

- 20. november 2021 sendte han én MMS til C, som viste et bilde av en kvinne som var slått i ansiktet. Han skrev også '1 krangel i Norge. Det var kvelden før. Såg hun slik ut i ansiktet? Eller andre plasser på kroppen? Hva faen feiler deg eller krisesenter eller denne jævla SVINDEL BYEN HUN BA OM SIGNATUR. FØRSTE TIME. NÅ GJØR DU NOE DIN JÆVLA DRITTSEKK. 4DJE OG SISTE TIME SENDTE DU HUN HVOR? FOR Å FORTELLE MEG DU GIKK TIL POLITI VISS IKKE JEG OPPFØRTE MEG SKAL DU GÅ DER ETTER DU ER DREPT? HUN SENDTE BARE SELVMORD MLD ETTER DEG. NÅ KOMMER DU MED MIN BETALTE ARBEIDER DIN JÆVLA SLIMÅL. JEG DREPER DRH HVISS IKKE DIN JÆVLA KRANGLEFANT'.

- I perioden 24. desember 2021 til 31. desember 2021 sendte han 171 tekstmeldinger til C, hvor han blant annet skrev 'HVOR ER MIN BETALTE HELSEARBEIDER DIN JÆVLA DRITTSEKK? JEG DREPER. JEG DREPER MANGE KOM MED B' og 'Må jeg drepe deg for å bli hørt? Går det forttere med et par dager soning for ditt liv. NÅ BLIR DU FERDIG. SLUTT Å TORTURER MEG'.

- 2. januar 2022 sendte han to MMS-er til C med bilde av en ryggsekk, samtidig som han blant annet skrev 'HVA I HELVETE HAR DU GJØRT DIN LØGNAKTIGE DRITT. NÅR SKAL JEG FÅ HVA JEG HAR BETALT FOR? NÅR? NÅR, DIN JÆVLA SLEIPE FALSKE FAEN'.

- 8. januar 2022 sendte han tre tekstmeldinger til C, hvor han blant annet skrev 'DU SKULLE IKKE VÆRT I LIVE. DU SKULLE BLI SKUTT. NÅ FIKSER DU HVA DU ØDELA.'»

(5) Post II gjelder krenkelse av besøksforbud, jf. straffeloven § 168:

«a)

I perioden mellom 28. oktober 2020 og 30. oktober 2020 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han flere tekstmeldinger til C, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.

b)

I tiden rundt mandag 21. desember 2020 i X, sendte han melding til B sitt søskenbarn E. Han ba henne videreformidle informasjon til B, samt ba om Bs telefonnummer, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 20.11.2020 til 20.11.2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 21.11.2020.

c)

I perioden 15. november 2020 til 22. mars 2021 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han 28 tekstmeldinger til C, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.

d)

Lørdag 27. mars 2021 ca. kl. 18.00 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han 6 tekstmeldinger til C, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.

- e)
Onsdag 31. mars 2021 ca. kl. 00.15 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han 10 tekstmeldinger til C, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.
- f)
Søndag 4. april 2021 ca. kl. 00.13 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han åtte tekstmeldinger til C, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.
- g)
Onsdag 21. april 2021 kl. 17.10 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han én tekstmelding til C med teksten 'hvor ond er du'. Dette til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.
- h)
I perioden 23. april 2021 til 26. april 2021 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han totalt 28 tekstmeldinger til C hvor han blant annet skrev 'du skulle vært død av kreft'. Han kontaktet C til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.
- i)
Fra 17. juni 2021 til 18. juni 2021 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han 48 tekstmeldinger til C med truende innhold. Dette til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.
- j)
I perioden 19. juni 2021 til 22. juni 2021 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han flere tekstmeldinger til C, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.
- k)
I perioden 1. august 2021 til 23. august 2021 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han en rekke tekstmeldinger til C hvor han blant annet truet med å drepe henne gjentatte ganger. C ble kontaktet til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.
- l)
Mandag 30. august 2021 mellom kl. 01.50 og 09.35 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han 37 tekstmeldinger til C, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.
- m)
I perioden 1. september 2021 til 14. september 2021, i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han en rekke tekstmeldinger til C, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.

n)

I perioden 19. september 2021 til 12. oktober 2021 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han C over 50 tekstmeldinger med truende innhold. Dette til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 27. oktober 2020 til 27. oktober 2021. Besøksforbudet var forkynt for ham 27. oktober 2020.

o)

I perioden 29. oktober 2021 til 31. oktober 2021 i ---vei 0 i X eller annet sted, sendte han flere tekstmeldinger til C, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 29. oktober 2021 til 29. oktober 2022. Besøksforbudet var forkynt for ham 29. oktober 2021.

p)

Onsdag 1. desember 2021 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han flere tekstmeldinger til C, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å kontakte henne på noe vis i perioden 29. oktober 2021 til 29. oktober 2022. Besøksforbudet var forkynt for ham 29. oktober 2021.

q)

Fredag 31. desember 2021 i ---vei 0 i X eller andre steder, i tidsrommet kl. 03.10 til kl. 08.27 sendte han over 160 SMS meldinger til C. Dette til tross for politiet hadde ilagt ham forbud mot å ta kontakt med henne på noe vis i perioden fra 29. oktober 2021 til 29. oktober 2022. Besøksforbudet var forkynt for ham den 29.10.21.

r)

Lørdag 8. januar 2022 kl. 18.21 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han én tekstmelding til D, til tross for at politiet hadde ilagt ham forbud mot å ta kontakt med ham på noe vis i perioden fra 7. januar 2022 til 7. januar 2023. Besøksforbudet var forkynt for ham 8. januar 2022 kl. 11.53.»

(6) Post III gjelder trusler mot offentlig tjenestemann, jf. straffeloven § 155:

«a)

Tirsdag 27. oktober 2020 ca. kl. 20.20 i ---vei 0 i X, under politiets forkyning av besøksforbud for ham, tok han hånden opp mot tinningen sin som om han holdt en pistol og latet som han trakk av. Like etterpå sa han til politiets tjenestemenn at 'dere skulle vært skutt begge to'.

b)

Tirsdag 29. desember 2020 ca. kl. 14.00 i ---vei 0 i X, under politiets ransaking og forsøk på å forkynne stevning til rettsmøte, truet han politibetjent F og resten av politipatruljen ved å si 'eg har såde å tenkt på kor mange eg kan drepa av dåkke. Fem klare eg drepa. Den sjette, lett skadd, hardt skadd eller drept' og 'hadde eg hatt någe ladd nå så hadde eg bare plakka deg rett ner'.

c)

Søndag 9. januar 2022 ca. kl. 00.10 i ---vei 0 i X, under politiets ransaking, sa han til politibetjent G 'Jeg kan få tak i skarpt sånn. Jeg hadde drept dere sånn. Jeg tenker nesten ikke på noe annet enn å drepe dere. Døgnnet rundt på hvor mange i helvete skal jeg klare. Vet du hva, jeg er kommet til et jævla høyt antall. Neste gang du kommer, kan det være du dør.'»

(7) Post IV gjelder overtredelse av straffeloven § 266:

«Kort tid før mandag 6. desember 2021 i ---svei 0 i X eller andre steder, opprettet han en Facebook-profil i B sitt navn og delte bilder og tekst om henne.»

(8) Post V gjelder trusler, jf. straffeloven § 263:

«a)

Torsdag 19. november 2020 i ---vei 0 i X eller andre steder, sendte han tekstmeldinger til B sin sønn, H, og hennes søskenbarn, E, hvor det blant annet sto 'it is allowed to kill you B. jump up and down on your head in the asphalt until your dead, and the torture is ended'

b)

I perioden mellom 31. desember 2021 til 8. januar 2022 i ---vei 0 i X eller annet sted, sendte han 13 tekstmeldinger til D hvor han blant annet skrev 'KOM MED B ELLERS DREPER JEG DEG!!!' og 'JEG ER SÅ NÆRME Å DREPE AT NÆRMERE KOMMER DU IKKE.'

c)

Torsdag 23. desember 2021 ca. kl. 09.20 i en telefonsamtale med politioverbetjent I, truet han med å drepe B.

d)

I perioden 16-21. januar 2022 formentlig på bopel i ---vei 0 i X, sendte han en rekke tekstmeldinger med truende innhold og trusler til politiinspektør J, blant annet:

- 'Dreper jeg deg, får jeg hva som betalt for da. NÅR ER NOK FOR SVARTE FAEN'
- 'VIL BARE, DREPE, DREPE, DREPE, DREPE'
- 'Hvor lenge til før du sitter med ett lik? Verdensrekord Unikt i verdenshistorien. Men tru meg, mord, mord, drepe drepe og drepe er tankegangen nå NÅ BLIR DU FERDIG SKAL DU HA ETT LIK?'
- 'DREPE, DREPE, DREPE DEG DU MÅ VÆRE VERDENS ENKLESTE Å DREPE HVA I HELVETE VENTES PÅ?'
- 'Du overlever ikke til neste helg om hun ikke dukker opp'
- 'Drep en purk, sone 12 år. Så er en reddet for livet. Hjem til hus, frukttrær og egen mark Kostet lite Alle drept Jævla svin'
- DU SKAL DØ!!!!»

(9) Sør-Rogaland tingrett avsa 5. september 2022 dom med slik domsslutning:

- «1. A, født 00.00.1969, dømmes til tvungent psykisk helsevern jf. straffeloven § 62 annet ledd, jf. tredje ledd og psykisk helsevernloven kapittel 5.
2. A født 00.00.1969 dømmes til å tåle inndragning av:
  - 1 Huawei mobiltelefon til staten, jf. straffeloven §69, §75 1.ledd.
  - 1 Huawei mobiltelefon, 1 Denver mobiltelefon, 3 Motorola mobiltelefoner og 1 Iphone mobiltelefon til Staten, i medhold av straffeloven §70.
3. A, født 00.00.1969, dømmes til å betale følgende innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse med tillegg av forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer:
  - C oppreisningserstatning med kr 80.000 og erstatning med kr 7.693

- B oppreisningserstatning med kr 10.000
- D oppreisningserstatning med kr 10.000.»

(10) Tingretten kom til at A hadde handlet som beskrevet i tiltalen og at handlingene var begått med forsett. Tingretten kom videre til at A ikke hadde skyldevne:

«Samlet finner retten at det er klart at tiltalte hadde betydelige svikt i virkelighetsforståelse og funksjonsevne som følge av sin grunnlidelse og at han på denne måten hadde sterkt avvikende sinnstilstand på de ulike gjerningstidspunktene. Retten finner derfor at tiltalte ikke hadde skyldevne for noen av de handlingene som tiltalen omfatter. ...»

(11) A anket til lagmannsretten, og lagmannsretten henviste anken over lovanvendelsen og bevisbedømmelsen under reaksjonsfastsettelsen til ankeforhandling. Etter begjæring fra A ble videre de sivile kravene henvist til ny behandling.

(12) Gulating lagmannsrett avsa 19. januar 2023 dom med slik domsslutning:

- «1. Anken over tingrettens dom, domsslutningen punkt 1, forkastes.
2. A, født 00.00.1969, dømmes til å betale kroner 80 000 – åttitusen – til C i oppreisningserstatning innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
3. A, født 00.00.1969, dømmes til å betale kroner 7693 – syvtusensekshundreogtittre i erstatning * til C innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen.
4. A, født 00.00.1969, dømmes til å betale kroner 20 000 – tjuetusen – til B i oppreisningserstatning innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
5. A, født 00.00.1969, dømmes til å betale kroner 20 000 – tjuetusen – til D i oppreisningserstatning innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.»

(13) Dommen er avsagt under dissens 2-1. Mindretallet mente at vilkåret i straffeloven § 62 andre ledd om at «andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessige» ikke var oppfylt. Videre var mindretallets vurdering at det var for usikkert å konkludere med at gjentakelsesvilkåret i § 62 andre ledd er oppfylt.

(14) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen og bevisbedømmelsen under reaksjonsfastsettelsen. Han har videre begjært ny behandling av de sivile kravene. Det gjøres gjeldende at tilleggsvilkårene i § 62 andre ledd ikke er oppfylt og at oppreisningsbeløpene som er utmålt av lagmannsretten, må reduseres.

(15) Under saksforberedelsen for Høyesterett har påtalemyndigheten gjort gjeldende at de forhold som er funnet bevist, fyller vilkårene for dom på overføring til tvungent psykisk helsevern etter § 62 første ledd. Påtalemyndigheten har nedlagt påstand om at Høyesterett skal avsi dom etter denne bestemmelsen, jf. straffeprosessloven § 342 andre ledd nr. 1, subsidiært oppheve tingrettens og lagmannsrettens dom og atter subsidiært forkaste anken.

- (16) Til dette har A anført at § 62 første ledd ikke kommer til anvendelse fordi det ikke foreligger en nærliggende fare for en «ny og alvorlig integritetskrenkelse». Skulle Høyesterett være uenig i det, må i tilfelle tingretten og lagmannsrettens dom oppheves.
- (17) De fornærmede har gjort gjeldende at oppreisningsbeløpene skal utmåles med samme beløp som de lagmannsretten har tilkjent, og at anken over de sivile kravene derfor skal forkastes.

Mitt syn på saken

Nærmere om saksforholdet

- (18) A kom første gang i kontakt med psykiatrien i 1994, og det er beskrevet at han da hadde vrangforestillinger av paranoid og bisarr karakter. I 2003 ble han vurdert som paranoid schizofren. Siden 1999 har han brukt antipsykotiske medisiner.
- (19) A og fornærmede B kom i kontakt med hverandre i 2006. B bodde da på Filippinene. I april 2016 reiste hun til Norge, og de giftet seg i juni samme år.
- (20) I slutten av mars 2018 tok B opphold på kritesenteret i Y. Hun anmeldte A for mishandling i nære relasjoner og viste til flere voldsepisoder. Statsadvokaten mente det var tvil om As tilregnelighet og vurderte å ta ut tiltale for overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62, men kom til at vilkåret om at særreaksjonen må være nødvendig for å verne samfunnet, ikke var oppfylt. Straffesaken ble henlagt i 2020.
- (21) Fornærmede C arbeidet som avdelingsleder ved X voksenopplæring og var Bs lærer. B fortalte C at hun var blitt slått av A, og C bisto henne med å kontakte kritesenteret. Dette er bakgrunnen for As personforfølgelse av C.
- (22) Fornærmede D er Bs nåværende samboer.
- (23) De straffbare forholdene som tiltalebeslutningen omfatter, kan oppsummeres slik:
- (24) *Post I* gjelder alvorlig personforfølgelse av C, jf. straffeloven § 266 a, og omfatter til sammen 2 400 meldinger. A sendte 19. desember 2019 to tekstmeldinger til C med ubehagelig innhold. I perioden fra 23. oktober 2021 til 8. januar 2022 sendte han deretter et stort antall meldinger med truende innhold. Blant annet truet han med å drepe C og å utøve vold mot henne. I perioder var aktiviteten svært intens. For eksempel sendte han gjennom en periode på to måneder, fra oktober til desember 2021, 1282 tekstmeldinger som inneholdt flere drapstrusler. Jeg trekker også frem at han i jul- og nyttårshelgen 2021 – fra 24. desember til 31. desember dette året – sendte 171 meldinger med blant annet drapstrusler.
- (25) *Post II* gjelder krenkelse av besøksforbud mot C, B og D, jf. straffeloven § 168.
- (26) A ble 27. oktober 2020 ilagt besøksforbud til beskyttelse av C med ett års varighet, jf. straffeprosessloven § 222 a. Et nytt besøksforbud med ett års varighet ble ilagt 29. oktober 2021. Tiltalen omfatter til sammen 16 perioder eller dager med til sammen svært mange tekstmeldinger i perioden fra 28. oktober 2020 til 1. desember 2021.

- (27) Videre gjelder post II én krenkelse i desember 2020 av besøksforbud til beskyttelse av B og én krenkelse i januar 2022 av besøksforbud til beskyttelse av D.
- (28) *Post III* gjelder tre trusler mot polititjenestemenn, jf. straffeloven § 155.
- (29) *Post IV* gjelder hensynsløs atferd overfor fornærmede B ved at A i desember 2021 opprettet en Facebook-profil i hennes navn og delte bilder og tekst om henne, jf. straffeloven § 266.
- (30) *Post V* gjelder fire tilfeller av trusler, jf. straffeloven § 263. A truet fornærmede B gjennom tredjemenn i november 2020 og i desember 2021. Han har også truet fornærmede D ved flere meldinger fra desember 2021 til januar 2022, og i januar 2022 sendte han en rekke tekstmeldinger til politiinspektør Våge med truende innhold. Meldingene inneholdt drapstrusler.
- (31) A ble pågrepet 29. januar 2022 og varetektsfengslet 31. januar samme år. Varetektsfengslingen ble forlenget med fire ukers mellomrom frem til 14. juni 2022. Siden dette har han vært plassert i psykiatrisk institusjon i medhold av straffeprosessloven § 188.
- (32) I begynnelsen av februar 2022 ble det oppnevnt rettspsykiatrisk sakkyndige for å vurdere As tilregnelighet. De sakkyndiges erklæring, som er datert 1. juni 2022, konkluderer slik:
- «- Før-, på-, og etter handlingstiden (oktober 2020 - medio januar 2022) hadde [A] en psykosetilstand i form av F20.0 paranoid schizofreni - denne har vært kontinuerlig tilstede siden sent på -90-tallet, men han fikk ikke diagnosen før i 2003. Slik vi ser det fyller han nå kriteriene for F 20.0 paranoid schizofreni.»
- (33) Den 4. juni 2022 ble det truffet vedtak om etablering av tvungent psykisk helsevern. A påklaget vedtaket til kontrollkommisjonen, som ikke tok klagen til følge. Kontrollkommisjonen kom til at vilkårene i lov om psykisk helsevern § 3-3 nr. 3 bokstav a var oppfylt, og fant det videre klart at farevilkåret i § 3-3 nr. 3 bokstav b var oppfylt.
- (34) Det ble videre truffet vedtak om behandling med legemidler uten samtykke, jf. psykisk helsevernloven § 4-4. Vedtaket gjaldt i tre måneder – frem til 18. september 2022. Statsforvalteren i Rogaland opprettholdt vedtaket etter at A hadde klaget. Nytt vedtak om tvangsmedisinering ble truffet 20. september 2022 og også dette ble senere stadfestet av Statsforvalteren. A reiste søksmål for tingretten med påstand om at vedtaket skulle oppheves. Sør-Rogaland tingrett avsa dom 28. oktober 2022 der staten ved Helse- og omsorgsdepartementet ble frifunnet. I rettens begrunnelse heter det blant annet:
- «Slik retten ser det, er det overhengende fare for at A vil autoseponere behandling med legemiddelet hvis han ikke er underlagt tvang. Sannsynligheten for at han da vil bli betydelig påvirket av psykosesyntomer igjen vurderes som stor. Dette vil utgjøre en reell og konkret fare for andres liv og helse. Farevilkåret vurderes etter dette også å være oppfylt.»
- (35) Situasjonen per i dag er altså at A er underlagt tvungent psykisk helsevern etter psykisk helsevernloven § 3-3 og tvungen medisinsk behandling etter samme lov § 4-4. Han er videre, som nevnt, underlagt varetektssurrogat i form av plassering i institusjon, jf. straffeprosessloven § 188. Den siste kjennelsen om dette gjelder frem til

annet blir bestemt av påtalemyndigheten eller retten, men ikke utover 30. mai 2023. A har hatt tilgang til telefon siden sommeren 2022 uten at han har sendt nye tekstmeldinger.

Spørsmålet om dom på overføring til tvungent helsevern etter straffeloven § 62 første ledd

Rettslige utgangspunkter

(36) Påtalemyndigheten har som nevnt gjort gjeldende at det skal avsies dom på overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62 første ledd. Grunnlaget for en eventuell skjerpelse av subsumsjonen under reaksjonsfastsettelsen er straffeprosessloven § 342 andre ledd nr. 1.

(37) Straffeloven § 62 første, andre og tredje ledd lyder:

«En lovbrøyer som er utilregnelig etter § 20 annet til fjerde ledd kan ved dom overføres til tvungent psykisk helsevern når denne har begått eller forsøkt å begå et lovbrudd som krenker andres liv, helse eller frihet eller kunne utsette disse rettsgodene for fare, særreaksjonen er nødvendig for å verne samfunnet, og faren for en ny og alvorlig integritetskrenkelse er nærliggende.

Overføring til tvungent psykisk helsevern kan også idømmes en lovbrøyer som er utilregnelig etter § 20 annet til fjerde ledd når denne har begått gjentatte lovbrudd av samfunnsskadelig eller særlig plagsom art, særreaksjonen er nødvendig for å verne samfunnet mot slike lovbrudd, faren for nye lovbrudd av samme art er særlig nærliggende, og andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessige.

Ved vurderingen av gjentakelsesfaren skal det legges vekt på det begåtte lovbruddet sammenholdt særlig med lovbrøyerens øvrige adferd, sykdomshistorie, aktuelle psykiske tilstand og forhold til rusmidler.»

(38) As personforfølgelse har særlig skadet Cs psykiske helse, som jeg kommer nærmere tilbake til i forbindelse med erstatningsutmålingen, og lovbruddene er av en slik karakter at de «krenker andres liv, helse eller frihet». Spørsmålet er om det er en nærliggende fare for «en ny og alvorlig integritetskrenkelse», og i så tilfelle om særreaksjonen er nødvendig for å verne samfunnet.

(39) Paragraf 62 fikk sitt nåværende innhold ved en lovendring 21. juni 2019 nr. 48 som trådte i kraft 1. oktober 2020. Før lovendringen lød bestemmelsen slik:

«Når det anses nødvendig for å verne andres liv, helse eller frihet, kan en lovbrøyer som er straffri etter § 20 bokstav b eller bokstav d, ved dom overføres til tvungent psykisk helsevern, jf. psykisk helsevernloven kapittel 5, når han har begått eller forsøkt å begå et voldslovbrudd, et seksuallovbrudd, en frihetsberøvelse, en ildspåsettelse eller et annet lovbrudd som krenket andres liv, helse eller frihet, eller kunne utsette disse rettsgodene for fare og vilkårene i annet eller tredje ledd er oppfylt.
...

Var lovbruddet av alvorlig art, må det være en nærliggende fare for at lovbrøyeren på nytt vil begå et alvorlig lovbrudd som krenker eller utsetter for fare andres liv, helse eller frihet.

Var lovbruddet av mindre alvorlig art må

- a. lovbryteren tidligere ha begått eller forsøkt å begå et alvorlig lovbrudd som krenket eller utsatte for fare andres liv, helse eller frihet,
- b. det antas å være en nær sammenheng mellom det tidligere og det nå begåtte lovbruddet, og
- c. faren for tilbakefall til et nytt alvorlig lovbrudd som nevnt i bokstav a, være særlig nærliggende.

Var lovbruddene av samfunnsskadelig eller særlig plagsom art, må faren for nye lovbrudd av samme art være særlig nærliggende, og andre tiltak må ha vist seg åpenbart uhensiktsmessige.

Ved vurderingen av faren for tilbakefall etter bestemmelsen her skal det legges vekt på det begåtte lovbruddet sammenholdt særlig med lovbrysterens atferd, sykdomsutvikling og psykiske funksjonsevne.»

- (40) Tiltalebeslutningen post I gjelder et sammenhengende forhold der to av de totalt 2400 tekstmeldingene ble sendt i 2019 – før lovendringen trådte i kraft. Det følger av straffeloven § 3 første ledd at § 62 slik den lyder etter lovendringen, skal anvendes på den del av det straffbare forholdet som har falt etter ikrafttredelsen 1. oktober 2020. Da dette utgjør den alt vesentlige del av meldingene til C, er det uten betydning at de to første meldingene ble sendt før lovendringen.
- (41) I § 62 første ledd var det før lovendringen gitt en oppregning av lovbrudd som kvalifiserte til dom på overføring til tvungent psykisk helsevern.
- (42) Andre ledd regulerte kravet til gjentakelsesfare når det begåtte lovbruddet var *alvorlig*. I disse tilfellene var vilkåret at det må være en nærliggende fare for at lovbrysteren på nytt vil begå et alvorlig lovbrudd.
- (43) Tredje ledd regulerte kravet til gjentakelsesfare der det begåtte lovbruddet var *mindre alvorlig*. Det følger av bokstav a og bokstav b at det var et vilkår at lovbrysteren tidligere hadde begått eller forsøkt å begå et *alvorlig* lovbrudd og at det var en nær sammenheng mellom det tidligere og det nå begåtte lovbruddet. Faren for tilbakefall måtte være særlig nærliggende, jf. bokstav c.
- (44) I den nye lovteksten er det ikke et vilkår at lovbrysteren nå eller tidligere har begått eller forsøkt å begå et *alvorlig* lovbrudd. I forarbeidene – Prop. 154 L (2016–2017) side 134 – er dette begrunnet slik:

«Dersom alternativet om samfunnsskadelig eller særlig plagsom kriminalitet heller ikke passer, vil særreaksjon ikke kunne idømmes. Som utvalget har pekt på, er det uheldig at utilregnelige gjerningspersoner med stort farepotensial for gjentatt og alvorlig voldskriminalitet, ikke kan idømmes tvungent psykisk helsevern fordi lovbruddet de har begått mer eller mindre tilfeldig ikke har gitt alvorlige nok konsekvenser. Prinsipielt sett synes det dessuten uheldig at slike individer ikke kan idømmes særreaksjon, når gjerningspersoner som begår gjentatt samfunnsskadelig og særlig plagsom, men ikke nødvendigvis farlig kriminalitet, kan rammes av § 62.

Etter departementets syn er det riktigere at domstolene gjør en bredere og i noen grad mer skjønnsmessig vurdering av behovet for samfunnsvern, enn å fokusere på de skjematiske vilkårene for mindre alvorlige lovbrudd i straffeloven § 62 tredje ledd.»

- (45) Samtidig ble vilkåret om fare for et nytt og alvorlig lovbrudd videreført. Om dette heter det i proposisjonen side 127–128:

«Departementet mener at vilkåret om at det må foreligge fare for et nytt alvorlig lovbrudd som krenker eller utsetter for fare andres liv, helse eller frihet, må videreføres. Dersom det kun foreligger fare for mindre alvorlige lovbrudd, bør spørsmålet om eventuelt samfunnsvern løses etter alternativet om gjentatt samfunnsskadelig eller særlig plagsom kriminalitet, med tilhørende særlig strenge krav til antall begåtte lovbrudd, gjentakelsesfare i fremtiden og utprøving av andre tiltak, eller etter reglene i psykisk helsevernloven om administrativt ilagt tvungen psykisk helsevern.»

- (46) I fortsettelsen uttaler departementet at vilkåret om fremtidig fare for alvorlig kriminalitet ikke kan anses oppfylt ved at faren for flere mindre alvorlige lovbrudd legges sammen. Dette ville i så fall medført en nedjustering av alvorlighetskravet – som departementet ikke ønsket. Det heter:

«Departementet har under tvil kommet frem til at en slik nedjustering av alvorlighetskravet ikke er hensiktsmessig. Det bemerkes at enkelte av de sakene som er nevnt av utvalget, vil kunne vurderes etter bestemmelsen om særreaksjon ved gjentatt samfunnsskadelig eller særlig plagsom kriminalitet. ... Dersom lovbrøyteren har en fast 'modus operandi' for lovbruddene, der disse ikke er av alvorlig art, og det ikke er grunn til å tro at lovbrøyteren vil endre sitt handlingsmønster fremover, synes det anstrengt å innfortolke dette under nærliggende fare for ny og alvorlig integritetskrenkelse.»

- (47) Vurderingstemaet er altså forskjøvet fra en vurdering av alvorligheten av den begåtte handlingen til hvilken fare gjerningspersonen utgjør i fremtiden. Den begåtte handlingen kan være *mindre alvorlig*, mens farevurderingen er knyttet til om det er nærliggende at gjerningspersonen begår en ny og *alvorlig integritetskrenkelse*. Departementets syn var – som det fremgår av det jeg har sitert fra proposisjonen – at terskelen for hva som utgjør en alvorlig integritetskrenkelse ikke skulle senkes.
- (48) Vurderingen av risikoen for en slik integritetskrenkelse vil blant annet basere seg på den begåtte handlingen, jf. § 62 tredje ledd, og etter forarbeidene er denne en viktig faktor i farevurderingen, se proposisjonen side 141:

«Det vil imidlertid være lettere å påvise nærliggende fare for at en person som allerede har begått alvorlige lovbrudd vil begå flere alvorlige lovbrudd, enn det vil være å påvise samme risiko hos en som så langt ikke har begått alvorlige integritetskrenkelser. Den begåtte kriminaliteten er en viktig faktor i vurderingen av hva slags fare som foreligger i fremtiden.»

- (49) Som eksempler på tilfeller der vilkåret om fremtidig fare for alvorlige krenkelser er oppfylt, til tross for at gjerningsmannen ikke tidligere har begått slik alvorlig kriminalitet, vises det på samme sted i proposisjonen til voldsutøvelse der tilfeldigheter gjorde at en voldelig handling ikke fikk alvorlige konsekvenser og til flere volds- eller seksuallovbrudd hvor alvorlighetsgraden har eskalert.

- (50) Kriteriet «*alvorlig integritetskrenkelse*» er en videreføring av vilkåret om «alvorlig lovbrudd som krenker eller utsetter for fare andres liv, helse eller frihet» i § 62, slik paragrafen lød før lovendringen. I Prop. 154 L (2016–2017) side 232 heter det om begrepsbruken at «[f]ormålet er å forenkle ordlyden, og det er ikke tilsiktet realitetsendringer». Det fremgår videre av forarbeidene til straffeloven, Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) side 459, at forarbeidene og rettspraksis til den tidligere bestemmelsen i straffeloven 1902 § 39 er retningsgivende:
- «Annet ledd angir vilkårene for særreaksjon når lovbruddet var av alvorlig art. Departementet viser til Ot.prp. nr. 87 (1993–1994) side 106-107 med henvisninger for en gjennomgåelse av de ulike lovbruddsgruppene når lovbruddet var alvorlig, samt til etterfølgende rettspraksis.»
- (51) I Ot.prp. nr. 87 (1993–1994) side 106 heter det om dette:
- «Det er vanskelig å angi presist hvilke straffebud som omfattes av de enkelte forbrytelseskategoriene. Det er videre overlatt til rettens skjønn om det i det enkelte tilfellet skal reageres med en særreaksjon. Enkelte retningslinjer kan likevel trekkes opp.»
- (52) Deretter gis det en angivelse av aktuelle straffebud som kan være av alvorlig art. Jeg viser her også til Prop. 122 L (2014–2015) side 34–35, hvor det er en ytterligere eksemplifisering av aktuelle straffebud som etter omstendighetene kan være av alvorlig art.
- (53) Drap, grov kroppskrenkelse, voldtekt, seksuell omgang med barn under 14 og 16 år, kvalifisert frihetsberøvelse, vold i nære relasjoner, livstruende forurensing, flykapring samt alvorlige tilfeller av ran, trusler og sprenging er lovbrudd som ifølge forarbeidene, kan oppfylle kravet til alvorlighet. Om trusler heter det i Ot.prp. nr. 87 (1993–1994) side 107 at «en særreaksjon særlig [vil] være aktuell der det trues med forbrytelser som er nevnt i oppregningen foran. Vanligvis må det kreves at trusselen var alvorlig ment, slik at det objektivt sett var en fare for at den ville bli realisert. Imidlertid kan også trusler som ikke var alvorlig ment, men blir oppfattet slik, være egnet til å framkalle alvorlig frykt».
- (54) Drapstrusler kan altså etter omstendighetene falle innenfor kategorien «alvorlig integritetskrenkelse». Kjennelsen i Rt-2006-1137 gir veiledning for *terskelen* for når kravet til alvorlighet i slike tilfelle kan anses oppfylt.
- (55) Førstvoterende uttaler i avsnitt 10 at det ikke er «tvilsomt at trusler etter omstendighetene omfattes av alternativet ‘en annen alvorlig forbrytelse . . .’. Spørsmålet er om de konkrete truslene gjør det».
- (56) I avsnitt 12 er truslene beskrevet slik:
- «Hun var ved denne anledning ute og luftet hunden nattetid og påtraff tiltalte ... . Han hadde sparket etter hunden hennes, og da hun påtalte dette, svarte han med å hisse seg voldsomt opp. Han trakk en kniv opp fra bukselinningen og truet med å drepe henne. Da hun løp fra stedet, løp han etter henne med kniven og uttalte at ‘han skulle skjære av henne ørene og sende henne til helvete’.
- ...
- ... Hun arbeidet som avisbud og hadde påtruffet tiltalte ved flere anledninger denne natten da hun igjen påtraff ham... Han hadde da hisset seg opp, knyttet neven mot

henne og skreket til henne 'hvis du følger etter meg mer, skal jeg drepe deg og legge deg i en bekk'.»

(57) I avsnitt 15 uttaler så førstvoterende:

«Truslene i vår sak gjelder slike lovbrudd som § 39 regner opp. De ble oppfattet som svært alvorlige av dem de rammet, og skapte angst. Jeg er enig med lagmannsretten i at særlig truslene mot D måtte fremstå som høyst reelle, særlig den første trusselen, hvor A løp etter D med kniv og truet med å skjære av henne ørene. Hvorvidt truslene var alvorlig ment, kan ikke være avgjørende. De var uansett av en slik art og fremsatt under slike omstendigheter at de etter mitt syn må anses som en annen alvorlig forbrytelse i § 39s forstand.»

(58) Truslene var altså av «en slik art og fremsatt under slike omstendigheter» at alvorlighetsvilkåret var oppfylt. *Arten* av truslene var verbale utsagn om drap og grov vold. De *omstendighetene* som begrunnet at truslene ble ansett som annen alvorlig forbrytelse, var at de var fremsatt i direkte konfrontasjon med fornærmede, og at gjerningspersonen løp etter henne og truet med kniv.

Den konkrete vurderingen

(59) *I vår sak* er det ikke bevismessig grunnlag for at A, dersom han ikke er underlagt tvang, vil begå mer alvorlige handlinger enn de som er omhandlet i tiltalebeslutningen. Det mest alvorlige forholdet han har begått, er personforfølgelsen av C i form av tekstmeldinger med drapstrusler, jf. straffeloven § 266 a. Hvor *farlig* A er dersom han ikke er underlagt tvang, må derfor vurderes på dette grunnlaget.

(60) Gjennomgangen jeg har gjort av lovhistorikken og forarbeidene, viser at det skal mye til før den handlingen som det eventuelt er nærliggende fare for, når opp til terskelen «alvorlig integritetskrenkelse». I forarbeidene er det vist til utilregnelige gjerningspersoner med stort farepotensial for gjentatt og alvorlig voldskriminalitet, jf. Prop. 154 L (2016–2017) side 134–135. Angivelsen i forarbeidene av aktuelle lovbrudd gir også en klar indikasjon på at risikoen må gjelde handlinger som er farligere for den personlige integritet enn tekstmeldingene i vår sak. Dette gjelder selv om personforfølgelse i form av drapstrusler kan ha psykiske skadevirkninger og være en stor belastning for fornærmede.

(61) Jeg bemerker i den forbindelse at handlingene i Rt-2006-1137 var fremsatt under mer alvorlige og langt mer skremmende omstendigheter enn i saken her.

(62) Ved vurderingen legger jeg videre vekt på at § 62 andre ledd gir hjemmel for dom på overføring til tvungent psykisk helsevern ved lovbrudd av samfunnsskadelig eller særlig plagsom art. Denne bestemmelsen ble innført ved lov 29. april 2016 nr. 7. I forarbeidene er *alvorlige trusler og vedvarende personforfølgelse* trukket frem som eksempler på handlinger som bestemmelsen er ment å omfatte. Jeg viser til Prop. 122 L (2014–2015) side 38:

«Hvorvidt de aktuelle lovbruddene skal kunne anses som samfunnsskadelige eller særlig plagsomme, beror på en helhetsvurdering av de konkrete omstendighetene i den enkelte sak. Her må det særlig legges vekt på lovbruddenes samlede alvor og omfang. I likhet med blant annet Riksadvokaten mener departementet at terskelen bør settes

høyt. En særreaksjon bør bare være aktuell i tilfeller hvor konsekvensene av at lovbruddene får fortsette er så merkbare og omfattende at det fremstår som urimelig om samfunnet ikke skulle ha mulighet til å verne seg.

Lovbruddenes alvor vil som nevnt være et sentralt moment ved vurderingen. Det må sees hen til de kumulative skadevirkningene av den totale lovbruddaktiviteten. Hvorvidt lovbruddene innebærer en krenkelse av andre borgeres integritet eller private sfære, som for eksempel legemskrenkelser, alvorlige trusler, innbrudd eller vedvarende personforfølgelse, bør tillegges særlig stor vekt.»

- (63) På samme side er det videre uttalt at alvorlige tilfeller av hensynsløs atferd etter straffeloven § 266 i form av for eksempel personforfølgelse, også vil kunne anses som lovbrudd av samfunnsskadelig eller særlig plagsom art:

«Selv om det ikke stilles krav til bestemte typer lovbrudd, kan det være grunn til å peke på typer lovbrudd som typisk vil kunne kvalifisere til en særreaksjon etter forslaget her, forutsatt at de øvrige vilkårene er oppfylt. Det understrekes likevel at angivelsen nedenfor ikke er ment som en uttømmende oppregning av hvilke lovbrudd som vil kunne gi grunnlag for en særreaksjon.

For det første skal mindre alvorlige integritetskrenkelser, som for eksempel kroppskrenkelse og grov kroppskrenkelse etter straffeloven 2005 §§ 271 og 272, kunne kvalifisere til særreaksjon etter forslaget her. Det samme gjelder kroppsskade etter § 273. Den foreslåtte utvidelsen er således ment å skulle fange opp lovbrudere som har begått flere mindre alvorlige integritetskrenkelser, men som ikke kan idømmes særreaksjon etter gjeldende regelverk fordi de ikke oppfyller kravet om at lovbruderen tidligere har begått et alvorlig lovbrudd som krenker en annens liv, helse eller frihet, jf. straffeloven 1902 § 39 og straffeloven 2005 § 62 tredje ledd bokstav a. Alvorlige tilfeller av hensynsløs atferd etter straffeloven 2005 § 266 i form av for eksempel personforfølgelse, vil også kunne anses som lovbrudd av samfunnsskadelig eller særlig plagsom art. Det samme gjelder trusler etter straffeloven 2005 §§ 263 og 264, i den utstrekning de aktuelle lovbruddene ikke kan gi grunnlag for særreaksjon etter gjeldende rett.»

- (64) Lovgiver har tatt et valg om at der faren gjelder de mindre alvorlige integritetskrenkelsene, må spørsmålet vurderes etter de strengere vilkårene i § 62 andre ledd.
- (65) Etter at disse forarbeidene ble skrevet, er straffeloven § 266 a innført. Bestemmelsen gjelder alvorlige tilfeller av personforfølgelser, og vil kunne ramme en rekke ulike handlinger, jf. Prop. 42 L (2015–2016) side 24. Straffebudet rammer samme forhold med hensyn til personforfølgelse som § 266, jf. proposisjonen samme sted, men er ment å fange opp det økte alvoret i enkelte personforfølgelser. Strafferammen er fire år, mens strafferammen etter § 266 er to år.
- (66) Slik det også gis uttrykk for i det jeg nettopp har sitert fra Prop. 122 L (2014–2015), vil det for enkelte typer lovbrudd, bero på de nærmere omstendighetene om de kan gi grunnlag for særreaksjon etter § 62 første eller andre ledd. Også alvorlige personforfølgelser etter § 266 a er et slikt lovbrudd. Det vil bero på en konkret vurdering om det faren knytter seg til, er tilstrekkelig alvorlig. Når jeg er kommet til at det ikke er tilfellet her, legger jeg vekt på at det i vår sak utelukkende er tale om forfølgelse i form av tekstmeldinger.
- (67) Videre viser jeg til at vilkårene for, og virkningene av å idømmes særreaksjon etter § 62 andre ledd og første ledd, ikke er sammenfallende. Blant annet kreves det etter

§ 62 andre ledd at andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessige. Innholdet av dette vilkåret kommer jeg tilbake til. Også varigheten av reaksjonene er forskjellige, jf. straffeloven § 65. Mens en dom på overføring etter § 62 første ledd kan forlenges etter tre-årsperioden etter siste rettskraftige dom, skal særreaksjon idømt etter andre ledd senest opphøre tre år etter overføringsdommen, jf. § 65 fjerde ledd.

- (68) Dette tilsier forsiktighet med å utstrekke kravet om nærliggende fare for «ny og alvorlig integritetskrenkelse» i § 62 første ledd til handlinger som faller utenfor det forarbeidene gir god dekning for. Jeg peker dessuten på at dersom A igjen skulle begynne å sende lignende tekstmeldinger, vil politiet ha mulighet og oppfordring til å gripe inn lenge før virksomheten får et slikt omfang som den har hatt. Jeg viser til min drøftelse av § 62 andre ledd.
- (69) Min *konklusjon* er at § 62 første ledd ikke gir hjemmel for dom på overføring til tvungen psykisk helsevern i saken her. Jeg trenger da ikke ta stilling til de andre spørsmålene som anvendelsen av denne bestemmelsen reiser.

Spørsmålet om dom på overføring til tvungen helsevern etter straffeloven § 62 andre ledd

- (70) Forholdene i tiltalebeslutningen omfattes av lovens vilkår om «gjentatte lovbrudd av samfunnsskadelig eller særlig plagsom art». Dette er heller ikke bestridt av A.
- (71) Et sentralt spørsmål i saken er om vilkåret om at «*andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessige*», er oppfylt.
- (72) Lagmannsrettens flertall konkluderte med at vilkåret er oppfylt og sluttet seg til tingretten, som blant annet viste til at det var besluttet besøksforbud uten at det avholdt A fra fortsatte krenkelser av de fornærmedes integritet.
- (73) Jeg ser først på *de rettslige utgangspunktene*.
- (74) Etter lovens ordlyd kan et avvergende tiltak som besøksforbud tilsynelatende være et relevant tiltak etter § 62 andre ledd. Forarbeidene forutsetter imidlertid at det må dreie seg om tiltak som tar sikte på en bedring i den lovstridige atferden.
- (75) Under høringen fremholdt Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin, seksjon for medisinsk etikk ved Universitetet i Oslo at det ved vurderingen av om det skal idømmes særreaksjon må være sentralt at behandlingstiltak har vært forsøkt i nær fortid uten resultat, se Prop. 122 L (2014–2015) side 37.
- (76) Departementet kommenterer høringsuttalelsen i sammenheng med drøftelsen av samfunnsvern. Det heter på side 40:

«Det skal som nevnt legges vekt på om det er iverksatt andre behandlingstiltak. Departementet mener i likhet med Institutt for allmenn og samfunnsmedisin, seksjon for medisinsk etikk ved Universitetet i Oslo at det som et utgangspunkt bør være en forutsetning for idømmelse av særreaksjon at andre mindre inngripende tiltak har vært prøvd i nær fortid. Trolig vil det også være nødvendig for at en særreaksjon skal anses forenlig med de krav som følger av EMK, se punkt 3.3.1 ovenfor. Departementet

mener at dette ivaretas ved at det stilles krav om at tvungent psykisk helsevern bare kan idømmes når andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessige, jf. forslaget i høringsnotatet fra 2008. ...»

- (77) I spesialmerknadene til § 62 andre ledd på side 51 heter det så:
- «Det andre grunnvilkåret som fremgår av nytt fjerde ledd er at andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessig. Det er altså et krav at en har prøvd andre tiltak, for eksempel frivillig helsehjelp, rusavvenning med mer uten at dette har ført til noen bedring i den kriminelle atferden.»
- (78) *Oppsummert* innebærer dette at det må ha vært utprøvd relevante tiltak med sikte på å bedre den kriminelle atferden. Først når disse har vist seg ikke å være hensiktsmessige, kan det avises dom for overføring til tvungent psykisk helsevern.
- (79) Adekvate tiltak vil nok først og fremst være behandling i form av frivillig eller tvungen helsehjelp, eventuelt i kombinasjon med andre relevante tiltak. Jeg viser her til HR-2017-2249-A hvor et frivillig botilbud i kombinasjon med oppfølging og frivillig medisinsk behandling ble ansett å oppfylle vilkårene, se avsnittene 31, 32 og 33.
- (80) Etter dette går jeg over til *den konkrete vurderingen*.
- (81) I Statsforvalteren i Rogalands vedtak 7. oktober 2022 er det redegjort for As sykdomsutvikling og behandlingsforløp.
- (82) Siden 1999 har han mottatt antipsykotisk medikasjon, først legemidlet Trilafon og fra 2002 legemidlet Seroquel. Ved innleggelsen 3. juni 2022 – dagen før det ble truffet vedtak om tvungent psykisk helsevern – ble hans alvorlige psykiske lidelse vurdert som forverret med klare paranoide vrangforestillinger. Den medisinske vurderingen var at han ikke var adekvat medisinert. Jeg legger derfor ikke nevneverdig vekt på den tidligere medisineringen.
- (83) Det ble så, som jeg har redegjort for tidligere, fattet vedtak om tvangsbehandling, og han ble medisinert med andre legemidler mot schizofreni. Statsforvalteren opplyser at behandlingen med de nye anti-psykotiske legemidlene har pågått i tre måneder, og at vedtaksansvarlig lege vurderer at A «har vist en gradvis bedring under nåværende behandling...». Det heter at «[d]en vedtaksansvarlige legen mener at videre behandling med stor sannsynlighet vil føre til at pasienten oppnår helbredelse eller vesentlig bedring».
- (84) Endelig viser jeg til at det i et vedtak 2. mars 2023 om kontrollundersøkelse i medhold av psykisk helsevernloven § 4-9, opplyses at A «etterhvert [har] blitt stabilisert på antipsykotika og med ett stabilt funksjonsnivå over flere mnd».
- (85) Situasjonen er altså at A i mange år før han ble innlagt og underlagt tvungent psykisk helsevern frivillig ble behandlet med antipsykotisk medisin. Fra 2020 ble han imidlertid beskrevet som økende aggressiv. Medisineringen ble på tidspunktet for innleggelsen i 2022 vurdert som ikke adekvat. Han er nå i et tvungent behandlingsregime som har positiv effekt, men behandlingen er ikke avsluttet. Her viser jeg til at vedtaket om behandling uten samtykke løper frem til 30. juni 2023. Vedtaket har vært fornyet flere ganger og opprettholdt av Statsforvalteren og tingretten. Jeg finner det i lys av dette sannsynlig at det vil bli ytterligere fornyet hvis det er medisinsk grunnlag for det.

- (86) Jeg forstår det slik at A i dag er underlagt en adekvat behandling som ikke er avsluttet. Det er da ikke grunnlag for å konkludere med at behandlingen ikke vil kunne bedre hans tilstand og kriminelle atferd. Etter mitt syn kan det følgelig ikke på det nåværende tidspunkt slås fast at den pågående behandlingen «*har vist seg*» åpenbart uhensiktsmessig.
- (87) Jeg *konkluderer* etter dette med at lovens vilkår for dom på overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62 andre ledd ikke er oppfylt.

De sivile kravene

- (88) Det skal utmåles oppreisningserstatning til C, B og D, jf. skadeserstatningsloven § 3-5, jf. § 1-3.
- (89) Det følger av skadeserstatningsloven § 3-5 første ledd bokstav a at den som forsettlig eller grovt uaktsomt har voldt «skade» på en person, kan pålegges å betale skadelidte oppreisning for «den voldt tort og smerte og for annen krenking eller skade av ikke-økonomisk art». Det samme gjelder etter bokstav b for den som har «tilføyd krenking eller utvist mislig atferd som nevnt i § 3-3».
- (90) Paragraf 3-3 inneholder en oppregning av en rekke bestemmelser i straffeloven, men ikke § 266 a, som krenkelsene av C etter tiltalebeslutningen post I gjelder. Det følger imidlertid av HR-2019-563-A avsnitt 62 at vilkårene for oppreisning også vil være oppfylt ved overtredelse av § 266 a.
- (91) Tingretten kom til at A har handlet forsettlig, og forsettskravet i § 3-5 er oppfylt.
- (92) Når skadevolder er utilregnelig, skal ansvaret utmåles etter skadeserstatningsloven § 1-3, jf. første punktum som lyder:
- «Den som er sinnssyk, åndssvak, bevisstløs eller befinner seg i en lignende forstyrrelse av sinnstilstanden, plikter å erstatte den skade han volder for så vidt det finnes rimelig under hensyn til utvist adferd, økonomisk evne og forholdene ellers.»
- (93) Før jeg går inn på hvilke beløp som skal utmåles etter denne bestemmelsen, sier jeg noe om nivået på oppreisningsbeløpene dersom skadevolder ikke er utilregnelig. I HR-2020-1345-A avsnitt 28 er utmålingsprinsippene oppsummert:
- «Oppreisning skal utmåles på individuell og skjønnsmessig basis. I praksis er det blant annet lagt vekt på handlingens objektive grovhet, skadevolderens skyld, fornærmedes subjektive opplevelse av krenkelsen og arten og omfanget av de påførte skadevirkningene. Det vil ut fra forholdene i den enkelte saken kunne variere hvilke momenter som kommer i forgrunnen, se Rt-2012-1773 avsnitt 22 med videre henvisning til Rt-2011-769 avsnitt 28. Mens det pønale aspektet tidligere var fremtredende, har betydningen av å gi offeret kompensasjon kommet mer i forgrunnen de senere årene, se HR-2019-1675-A avsnitt 85 og Rt-2011-769 avsnitt 21. ...»
- (94) Jeg ser først på oppreisningsbeløpet til C. C er blitt rammet hardt. Lagmannsretten har oppsummert dette slik:

«Ved domfeltes langvarige og særdeles omfattende personforfølgelse har C fått sitt og den nærmeste familiens liv invadert, med gjennomgripende konsekvenser av meget belastende karakter. Etter hvert som meldingene, rundt påsketider i 2021, fikk et stadig grovere innhold, herunder en rekke drapstrusler, tiltok frykten for at domfelte skulle oppsøke fornærmede hjemme, hvor hun hadde aleneansvar for sønnen, og gjøre alvor av truslene. I perioder valgte hun å bo utenfor eget hjem på grunn av dette. Som en konsekvens av domfeltes handlinger gikk C fra å være alltid aktiv og på farten til å ha svært begrenset sosial omgang, hun har opplevd å falle om som reaksjon på det psykiske presset, og har i lengre perioder vært sykmeldt fra jobb. Samlet sett har domfelte utsatt C for massive krenkelser av svært inngripende karakter.»

- (95) Etter mitt syn kan utgangspunktet for oppreisningsbeløpet passende settes til 80 000 kroner.
- (96) Spørsmålet er så hvilket beløp som skal utmåles etter § 1-3. De rettslige utgangspunktene for denne vurderingen fremgår av Rt-2010-1203 avsnitt 52 og 53:

«As interesse i å bli beskyttet mot de økonomiske konsekvenser av skadevoldende handlinger som skyldes sinnssykdommen, må holdes opp mot de etterlattes behov for oppreisning for den alvorlige krenkelsen de er blitt utsatt for, jf. Rt-2005-104. Hensett til handlingens grovhet vil det etter mitt syn stride mot den alminnelige rettsfølelse dersom erstatningsansvaret blir satt til null, slik A har anført. Oppreisningserstatning har, som jeg tidligere har vært inne på, også en ideell funksjon ved at den uttrykker samfunnets misbilligelse av handlingen.

Jeg er likevel av den oppfatning at hensynet til A må tillegges meget stor vekt, og at erstatningsbeløpene som ble fastsatt av lagmannsretten, må settes ned. A er idømt overføring til tvungent psykisk helsevern. At handlingen ble utført da han var psykotisk, må føre til en vesentlig reduksjon av oppreisningsansvaret. Hans økonomiske evne er meget begrenset, jf. Rt-2005-104. A er, som nevnt, innvilget varig uførepensjon og er uformuende. Dette innebærer at han neppe vil bli i stand til å betale erstatning til de etterlatte i den størrelsesorden som er fastsatt av lagmannsretten. ... Jeg finner grunn til å understreke at nedsettelsen i forhold til det normerte erstatningsbeløp ikke vil få økonomisk betydning for de etterlatte, idet lempingen ikke påvirker utbetalingen fra voldsoffererstatningsordningen.»

- (97) Det følger av dette at det må skje en vesentlig nedsettelse av beløpet som følge av at A var utilregnelig da de erstatningsbetingende handlingene ble utført. Til forskjell fra situasjonen i Rt-2010-1203, har imidlertid A økonomiske midler i form av en bolig med verdi rundt 2,5 millioner kroner. Hans gjeld er på 800 000 kroner.
- (98) Samlet mener jeg oppreisningsbeløpet til C passende kan settes til 50 000 kroner.
- (99) Lagmannsretten utmålte oppreisningserstatning til B og D med 20 000 kroner til hver.
- (100) Grunnlaget for oppreisningserstatning til B er handlingene i tiltalebeslutningen post IV (straffeloven § 266) og post V a og c (straffeloven § 263).
- (101) Grunnlaget for D er at han mottok 13 meldinger med drapstrusler i perioden 31. desember 2021 til 8. januar 2022, jf. tiltalebeslutningen post V. D har forklart at meldingene har preget livet hans og at han har vært utrygg.
- (102) Jeg finner at oppreisningsbeløpene til B og D passende kan settes til 10 000 kroner til hver.

- (103) Lagmannsretten har dømt A til å betale 7 693 kroner til C i påførte utgifter. Ansvaret for dette beløpet er ikke bestridt.

Konklusjon

- (104) Jeg er kommet til at vilkårene for å avsi dom på overføring til tvungent psykisk helsevern ikke er oppfylt. A skal frifinnes for kravet om særreaksjon etter straffeloven § 62.
- (105) Jeg er videre kommet til at A skal dømmes til å betale 50 000 kroner i oppreisningserstatning til C og 10 000 kroner til henholdsvis B og D.
- (106) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. A, født 00.00.1969, frifinnes for krav om dom på overføring til tvungent psykisk helsevern.
  2. A dømmes til å betale 50 000 – femtitusen – kroner til C i oppreisningserstatning innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
  3. A dømmes til å betale 7 693 – syvtusensekshundreogtittre – kroner i erstatning til C innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
  4. A dømmes til å betale 10 000 – titusen – kroner til B i oppreisningserstatning innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
  5. A dømmes til å betale 10 000 – titusen – kroner til D i oppreisningserstatning innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
- (107) Dommer **Østensen Berglund:**

Dissens

- (108) Jeg har kommet til et annet resultat enn førstvoterende, og mener vilkårene for å idømme overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62 første ledd er oppfylt. Videre mener jeg det ikke er grunnlag for å redusere erstatningen som de fornærmede ble tilkjent i lagmannsretten.

Straffeloven § 62

- (109) Jeg slutter meg til førstvoterendes drøftelse av straffeloven § 62 første ledd, frem til hans behandling av vilkåret om nærliggende fare for en ny og alvorlig integritetskrenkelse. Førstvoterende og jeg er uenige om hvordan dette vilkåret skal tolkes. Videre har vi ulikt syn på hvor alvorlige de handlingene som rammes av straffeloven § 266 a faktisk er.

- (110) Etter sin ordlyd omfatter vilkåret «alvorlig integritetskrenkelse» i straffeloven § 62 *første ledd* både fysiske og psykiske krenkelser. Alvorlige trusler og alvorlig personforfølgelse faller innunder dette. Jeg finner derfor grunn til å understreke at selv om alvorlige trusler og alvorlig personforfølgelse etter forarbeidene er i kjerneområdet for straffeloven § 62 *andre ledd*, jf. Prop. 122 L (2014–2015) side 38, innebærer det *ikke* at første ledd er uanvendelig i de grovere sakene. I Prop. 154 L (2016–2017) side 232 er det lagt til grunn at første og andre ledd nettopp i slike tilfeller «overlapper». Av Prop. 122 L side 35 fremgår det at det etter tidligere lov var mulig å subsumere slike forhold under første ledd.
- (111) Til førstvoterendes gjengivelse av sitatet fra forarbeidene om «modus operandi», avsnitt 47, nevner jeg at denne omtalen ikke retter seg mot handlinger som nå rammes av straffeloven § 266 a, men mot mindre alvorlige handlinger, typisk mot ulike fornærmede – for eksempel mobil vinningskriminalitet.
- (112) Den rettstilstanden som jeg mener fremgår av lovens ordlyd og forarbeider, er lagt til grunn i rettspraksis, jf. blant annet Rt-2006-1137 avsnitt 10, som også førstvoterende viser til. Etter mitt syn legger førstvoterende i sin prinsipielle utlegning av denne dommen, som gjaldt tre alvorlige trusler, for stor vekt på det direkte fysiske møtet. Dette leder til at han legger terskelen for hva som kan kvalifisere som «alvorlig integritetskrenkelse» høyere enn hva jeg mener rettskildene gir grunnlag for. Vernet av den psykiske integritet blir derved tilsvarende svekket.
- (113) Jeg peker her på at det i 2006-avgjørelsen uttrykkelig fremgår at det ikke er tvilsomt at trusler etter omstendighetene kan anses som en «alvorlig forbrytelse», som var vilkåret etter dagjeldende straffelov. Det er videre understreket at det ikke er avgjørende om truslene var alvorlig ment, se avsnitt 15. Om slike fremtidige trusler skal anses som en alvorlig forbrytelse beror på deres art og omstendighetene de er fremsatt under.
- (114) Av dette utleder jeg at faren for alvorlige trusler er et eksempel på lovbrudd som kan oppfylle vilkåret i någjeldende § 62 første ledd om fare for fremtidig alvorlig integritetskrenkelse. Når det ses hen til at straffeloven § 266 a blant annet omfatter gjentatte trusler som hver for seg kunne være pådømt etter straffeloven § 263, samt at strafferammen er fire år, mener jeg at slik alvorlig personforfølgelse i mange tilfeller vil kunne anses som en alvorlig integritetskrenkelse.
- (115) Tolkingen av de øvrige vilkårene i straffeloven § 62 første ledd er behandlet i blant annet HR-2021-937-A og Rt-2006-1137, og det er ikke nødvendig for meg å gå nærmere inn på disse.

Den konkrete vurderingen

- (116) Jeg nevner at A er tidligere straffedømt blant annet for tyveri, narkotikaovertridelser, trusler og brudd på vegtrafikkloven. Forholdene ligger imidlertid svært langt tilbake i tid, og den strengeste straffen var en dom på 24 dager.
- (117) Tiltalens post I omhandler de mest alvorlige lovbruddene. Gjennom et drøyt år sendte A om lag 2 400 meldinger med truende innhold til C, der truslenes alvor og intensitet eskalerte betydelig. I meldingene om drap er det vist til bruk av våpen og motorsag, og det

er også henvisninger til Anders Behring Breiviks handlinger 22. juli 2011. Meldingene førte til alvorlig frykt hos C, sykemeldinger og meget store begrensninger i hennes livsutfoldelse.

- (118) Ved vurderingen av om det er nærliggende fare for «ny og alvorlig integritetskrenkelse», må det etter mitt syn tas utgangspunkt i at A har begått svært alvorlige lovbrudd, med et omfang, en intensitet og et innhold som har medført vedvarende og alvorlig frykt hos C. Det massive antall drapstrusler til alle døgnets tider har påvirket både hennes arbeidsliv og privatliv, samt ledet til en begrunnet redsel for egen og sønnens sikkerhet. Også andre fornærmede har vært utsatt for As svært alvorlige trusler. Jeg minner om Rt-2006-1137 avsnitt 15, der det fremgår at truslenes art og omstendighetene de er fremsatt under, skal tillegges vekt. Som jeg tidligere har redegjort for, kan det av dommen ikke utledes at det også er et krav om fysiske konfrontasjoner. Samlet er jeg ikke i tvil om at tilsvarende fremtidig personforfølgelse fra As side vil innebære at vilkåret om ny og alvorlig integritetskrenkelse er oppfylt. I tillegg kommer de mange drapstruslene han har fremsatt overfor de øvrige fornærmede.
- (119) Ved vurderingen av om det foreligger nærliggende fare for alvorlige integritetskrenkelser, skal det foretas en bred vurdering. For at gjentakelsesfaren skal fremstå som nærliggende, må den være kvalifisert og på domstidspunktet vurderes som reell, jf. HR-2021-937-A avsnitt 17 med videre henvisninger. Samme sted fremgår det, med henvisning til forarbeidene, at betydningen av faregraden vil variere ut fra hvor grov den/de begåtte handlingene er, og hvor alvorlig lovbrudd det er fare for.
- (120) Både tingretten og lagmannsrettens flertall fant at faren for nye, tilsvarende lovbrudd var særlig nærliggende, det vil si at det strengere farevilkåret i straffeloven § 62 andre ledd var oppfylt. Begrunnelsene bygger på de sakkyndiges vurderinger, der ulike risikofaktorer knyttet til historikk, kliniske forhold, sykdomsinnsikt og risikohåndtering er drøftet. Vurderingene er basert på anerkjente risikoanalyser og følger samme metodikk som i HR-2022-1110-A avsnitt 87. Etter straffeloven § 62 første ledd er det tilstrekkelig at faren er nærliggende, og med en slik fare for ny personforfølgelse etter § 266 a og truende lovbrudd som er tilfellet her, er det etter mitt syn ikke tvil om at farevilkåret etter første ledd er oppfylt dersom A ikke underlegges tvungent psykisk helsevern. Jeg er uenig i anførselen fra forsvarer om at de begåtte handlingene var situasjonsbetingede, det vil si knyttet til samlivsbruddet, og viser til at handlingene er begått overfor tredjepersoner i en lang periode etter samlivsbruddet.
- (121) Når det gjelder vilkåret om at særreaksjonen er nødvendig for å verne samfunnet, må det blant annet ses hen til om sivilrettslige tiltak etter lov om psykisk helsevern er tilstrekkelig, jf. HR-2022-1110-A avsnitt 90 og 91 med videre henvisning til blant annet Rt-2011-385. På samme måte som gjerningspersonen i den saken, er A i dag underlagt tvungent psykisk helsevern både etter lov om psykisk helsevern § 3-3, og som fengslingsurrogat etter straffeprosessloven § 188 tredje ledd, jf. fjerde ledd.
- (122) I likhet med hva som ble lagt til grunn i avgjørelsen fra 2022, mener jeg de ekstra sikkerhetsforanstaltningene som ligger i lov om psykisk helsevern kapittel fem om påtalemyndighetens rolle, utøvelse av samfunnsvern under gjennomføringen og hensynet til informasjonsflyt, herunder til de fornærmede ved utskrivning, og bestemmelsen i straffeloven § 65, er nødvendige for å verne samfunnet. Jeg viser her til den særlige gjentakelsesfaren for ny omfattende personforfølgelse. Jeg kan ellers i det vesentlige slutte

meg til lagmannsrettens flertalls begrunnelse. Behovet for overføring til tvungent psykisk helsevern understrekes av at A ikke har respektert, og mest sannsynlig ikke vil respektere et besøksforbud, ved en eventuell utskriving. Han har videre gitt uttrykk for at diagnosen paranoid schizofreni er uriktig, og uttalt at han vil slutte med de medisinene han nå får ved en eventuell utskriving.

- (123) Det er etter dette ikke nødvendig for meg å gå inn på straffeloven § 62 andre ledd, men jeg finner grunn til å bemerke at jeg ikke kan slutte meg til førstvoterendes drøftelse av vilkåret «andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessige».
- (124) Jeg nøyer meg her med å vise til at A i en årrekke har vært underlagt frivillig behandling, også i perioden da de alvorlige handlingene ble begått. Det ligger i sakens natur at medisineringen under en frivillig behandling ikke nødvendigvis er optimal. Som jeg allerede har redegjort for, mener jeg samfunnsvernet gjør det nødvendig med en særreaksjon som medfører at sikkerhetsforanstaltningene i lov om psykisk helsevern kapittel fem og straffeloven § 65 kommer til anvendelse. Da jeg slutter meg til lagmannsrettens vurdering om at det foreligger en «særlig nærliggende fare» for nye lovbrudd, mener jeg at også vilkårene for å idømme overføring til tvungent psykisk helsevern etter denne bestemmelsen er oppfylt.

Sivile krav

- (125) Jeg slutter meg til førstvoterendes generelle redegjørelse for skadeserstatningslovens bestemmelser, men mener utgangspunktet for oppreisningserstatning til C bør ligge noe høyere.
- (126) Ved vurderingen har jeg tatt utgangspunkt i at den alvorlige personforfølgelsen pågikk i svært lang tid – mer enn ett år. Den har nærmest vært invalidiserende, med en altomfattende innvirkning på hennes livskvalitet og livsutfoldelse som kan minne om frihetsberøvelse. Jeg mener derfor, som lagmannsretten, at det er grunnlag for å fastsette et utgangspunkt for de forhold C har vært utsatt for, på 100 000 kroner.
- (127) Som følge av at A var utilregnelig da de erstatningsbetingende handlingene ble utført, skal det etter rettspraksis skje en vesentlig nedsettelse av beløpet. I et tilfellet der lovbrysteren har økonomiske midler av ikke ubetydelig størrelse, mener jeg som førstvoterende at det er riktig å gjøre et mindre fradrag enn hva som er gjort i tidligere praksis der lovbrysteren har vært uten midler, jf. skadeserstatningsloven § 1-3 om at lovbrysterens økonomi skal tillegges vekt. Samlet mener jeg oppreisningsbeløpet på 80 000 kroner som lagmannsretten tilkjente C, bør bli stående.
- (128) For B og D mener jeg lagmannsretten har tatt et korrekt utgangspunkt med 25 000 kroner. Også disse to har i praksis fått sin frihet begrenset som følge av truslene. Når de beløp det er aktuelt å tilkjenne er såpass lave, og lovbrysteren har god økonomi, mener jeg det er riktig å begrense fradraget som følge av As forhold til 5 000 kroner, slik lagmannsretten har gjort.

Konklusjon

- (129) Jeg er etter dette kommet til at A skal dømmes til tvungent psykisk helsevern jf. straffeloven § 62 første ledd, og at anken over de sivile kravene forkastes.
- (130) Dommer **Arntzen:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med annenvoterende, dommer Østensen Berglund.
- (131) Dommer **Falch:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Ringnes.
- (132) Dommer **Indreberg:** Likeså.
- (133) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. A, født 18. oktober 1969, frifinnes for krav om dom på overføring til tvungent psykisk helsevern.
2. A dømmes til å betale 50 000 – femtitusen – kroner til C i oppreisningserstatning innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
3. A dømmes til å betale 7 693 – syvtusensekshundreogtittre – kroner i erstatning til C innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
4. A dømmes til å betale 10 000 – titusen – kroner til B i oppreisningserstatning innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.
5. A dømmes til å betale 10 000 – titusen – kroner til D i oppreisningserstatning innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.